

*Марія ГОЛЮК,
здобув. першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії;*

*Наук. кер. Росіна ГУЦАЛ,
канд. мист., доц., зав. кафедри вокалу та
диригентсько-хорових дисциплін
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії*

АНАЛІЗ ХОРОВОГО ТВОРУ ЯК СКЛАДОВА РОБОТИ З ВОКАЛЬНИМ АНСАМБЛЕМ

У публікації розглянуто важливість аналізу хорового твору як складової роботи з вокальним ансамблем. Зокрема, студент повинен самостійно опрацювати твір, зробити детальний аналіз та скласти поетапний репетиційний план.

***Ключові слова:** музичний твір, аналіз твору, диригент, поетичний текст, виконавські складнощі.*

Починаючи роботу над розучуванням музичного твору, диригент повинен самостійно розібрати й проаналізувати твір за планом. Адже під час розучування з вокальним ансамблем варто звертати увагу на пояснення образного змісту поетичного тексту, особливостей його втілення композитором, особливості впровадження виражальних засобів тощо. У зв'язку з цим необхідно більш детально розглянути підготовчу роботу до розучування твору: ознайомлення з музичним текстом, загальне уявлення та визначення художнього образу, формування виконавського задуму, індивідуальну трактовку і план практичної роботи. Для практичного розбору пропонуємо проаналізувати дитячий хоровий твір Ю. Шевченка на сл. М. Сингаївського «Що сказало сонце».

Юрій Шевченко – український сучасний композитор, заслужений діяч мистецтв України, відомий як популярний театральний композитор. Автор музики до вистав, які презентувалися у Національному академічному театрі драми імені Лесі Українки; Національному академічному драматичному театрі ім. І. Франка; Київському академічному Молодіжному театрі, а також до багатьох вистав українських театрів, театрів ляльок, теле- та радіовистав. Також

серед творчої спадщини значуще місце займають балети: «Катруся», «Ніч Перуна», «Сіндарела», «Буратіно»; симфонічно-хореографічна сюїта «Пори року»; «Пасторальна сюїта» для дерев'яних, духових, ударних та арфи; кантата для дитячого хору «Сонце-Ярило» та ін.

Дитячі хорові твори Ю. Шевченка сповнені яскравою зображальністю, що допомагає слухачеві у художньому сприйнятті. Пропонуємо ознайомлення з твором «Що сказало сонце» на сл. М. Сингаївського.

Микола Сингаївський – український поет, автор званої всім пісні «Чорнобривці». Поетична спадщина п. Миколи надзвичайно плідна (75 книг), і половина з них присвячена дітям. Багато композиторів звертались до поезій Миколи Сингаївського, бо вони надзвичайно образні і близькі до фольклорних джерел. За твори для дітей та юнацтва у галузі дитячої літератури М. Сингаївський удостоєний найвищої літературної премії ім. Лесі Українки та премії ім. Миколи Трублаїні.

Юрій Шевченко написав пісню «Що сказало сонце» під впливом збірки Миколи Сингаївського «Сонце для всіх». У творі передається любов до землі, природи та усього живого, що нас оточує. Автор дає зрозуміти нам, людям, що ми і природа взаємопов'язані і, що нам потрібно цінувати все живе, що є на цьому світі. Так визначаються загальновиховні властивості твору: любов до музики, почуття колективізму, почуття патріотизму, любов до природи.

Характер музики: бадьорий, світлий, життєрадісний. Фактура твору монодична з елементами двоголосся. Форма твору куплетна, складається з трьох куплетів. Тональність незмінна C-dur. Розмір – перемінний (2/4, 4/4), диригується по дводольній і чотиридольній схемі в темпі Moderato con moto(помірно з рухом).

Варто окреслити виконавські складнощі. Серед *інтонаційних* складностей треба звертати увагу на чистоту інтонування, відчуття тональності, розспівування складів. *Дикційні* складнощі – це важливість у чіткій промові тексту, вимові голосних і приголосних, дотриманні норм артикуляції. Тобто потрібно чітко вимовляти закінчення слів «сонця», «усміхнулось»... *Динамічні*

складнощі – логічно вибудувувати динамічний план твору. Уважно ставитися до фразування, часткових і основної кульмінацій.

Також особливо уважно треба сформувати репетиційний поетапний план роботи з вокальним ансамблем:

1. Вступна бесіда. Повідомлення про авторів, художньо-поетичний зміст твору та його навчальну мету.

2. Власний показ пісні.

3. Робота над піснею: настройка в тональності (C-dur); спів сольфеджіо кожної партії окремо (приділяючи особливу увагу чистоті інтонування, ритмічно правильному виконанню); спів сольфеджіо двох партій разом; розучування літературного тексту; спів словами окремих партій (звертаючи увагу на дикцію й артикуляцію); спів з текстом разом двох партій (звертаємо увагу на чистоту інтонування, ансамбль, дикцію й артикуляцію); робота над динамічними відтінками; повторення твору із виконанням усіх деталей.

4. Художнє виконання твору.

Висновки. Отже, перед початком практичного розучування твору з вокальним ансамблем студент повинен самостійно його опрацювати, зробити детальний аналіз та скласти поетапний репетиційний план. Це організовує практичну діяльність, надає ґрунтовності та впевненості на репетиціях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонюк В. Г. Постановка голосу : навчальний посібник. Київ : Українська ідея, 2000. 68 с.

2. Бенч О. Г. Український хоровий спів. Київ : Український світ, 2002. 440 с.

3. Крижанівський С. А. Вправи для розспівування. Київ : Музична Україна, 1977. 80 с.